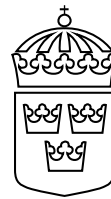

Regeringens proposition

2020/21:45

Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare medel till kommuner och regioner, ökad testning och andra merkostnader med anledning av coronaviruset samt ändrade regler för kostförmån i särskilda fall

Prop. 2020/21:45

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 3 november 2020

Stefan Löfven

Magdalena Andersson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition lämnar regeringen förslag till ytterligare åtgärder med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19.

I propositionen föreslås att det införs en skattefrihet för förmån av fri kost, under förutsättning att måltiden kommer från någon som saknar samband med arbetsgivaren och måltiden lämnas utan krav på motprestation. Förslaget syftar till att från förmånsbeskattning undanta måltider som lämnas av allmänheten i syfte att visa anställda uppskattning och stöd. Förslaget innebär att förmån av kost som lämnas efter den 29 februari 2020 under sådana förhållanden inte ska tas upp till beskattning. Förslaget medför ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229), som föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Propositionen innehåller även förslag till ändringar i statens budget för 2020. Bland annat föreslås att medel tillförs för ökade statsbidrag till kommuner och regioner för merkostnader inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten till följd av covid-19. Det föreslås också att medel tillförs för ett ekonomiskt stöd från staten för vissa merkostnader för skyddsutrustning för personliga assistenter.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	4
3	Ärendet och dess beredning	5
3.1	Skäl för ändringar i statens budget och förkortad motionstid.....	5
3.2	Ändrade regler för kostförmån i särskilda fall.....	6
4	Ändrade regler för kostförmån i särskilda fall	7
4.1	Matgåvor från allmänheten	7
4.2	Gällande rätt	7
4.3	Förmån av kost i särskilda fall	9
4.4	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	12
4.5	Konsekvensanalys	13
4.6	Författningskommentar	16
5	Ändringar i statens budget för 2020.....	17
5.1	Ändringar av statens inkomster	17
5.2	Ändringar av statens utgifter	18
5.3	Konsekvenser för statens budget.....	21
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Ändrade regler för kostförmån i särskilda fall	22
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	23
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	24
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	25
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 november 2020	26

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2020/21:45

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) (avsnitt 2 och 4).
2. Riksdagen godkänner ändrad beräkning av inkomster i statens budget för 2020 (avsnitt 5.1 tabell 5.1).
3. Riksdagen godkänner ändrad ram för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg och anvisar ändrade anslag enligt tabell 1.1.

Riksdagen beslutar att förkorta motionstiden till åtta dagar.

Tabell 1.1 Specifikation av ändrad ram för utgiftsområde och ändrade anslag 2020

Tusental kronor

Utgifts- område	Anslags- nummer	Beslutad ram/anvisat anslag	Förändring av ram/ anslag	Ny ram/Ny anslagnivå
9				
				Hälsovård, sjukvård och social omsorg
		97 809 642	13 350 000	111 159 642
	1:6			Bidrag till folkhälsa och sjukvård
		21 623 886	13 300 000	34 923 886
	4:2			Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet
		797 514	50 000	847 514
				Summa anslags- förändring på ändringsbudget
			13 350 000	

2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att det i inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska införas en ny paragraf, 11 kap. 2 a §, och närmast före 11 kap. 2 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

Förmån av kost i särskilda fall

2 a §

Förmån av kost ska inte tas upp om måltiden kommer från någon som saknar samband med arbetsgivaren och lämnas utan krav på motprestation.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.
 2. Lagen tillämpas även på förmån som har lämnats efter den 29 februari 2020.

3.1 Skäl för ändringar i statens budget och förkortad motionstid

Enligt riksdagsordningen får regeringen vid högst två tillfällen lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret (9 kap. 6 § första stycket). En sådan proposition lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen (tilläggsbestämmelse 9.6.1). Förslag till ändringar i budgeten får dock lämnas vid andra tillfällen om regeringen anser att det finns särskilda skäl (9 kap. 6 § andra stycket).

Spridningen av sjukdomen covid-19 har under kort tid fått mycket stora konsekvenser för samhället och den ekonomiska tillväxten. Regeringen har därför vid tio tillfällen under 2020 lämnat extra propositioner med förslag till ändringar i budgeten för 2020. Propositionerna har avsett kreditgarantier till flygföretag (prop. 2019/20:136, bet. 2019/20:FiU52, rskr. 2019/20:188), ett stort antal åtgärder på inkomst- och utgiftssidan för att omhänderta effekterna i samhället av coronaviruset (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:199–202), kreditgarantier för lån till företag (prop. 2019/20:142, bet. 2019/20:FiU54, rskr. 2019/20:195), åtgärder på skatteområdet (prop. 2019/20:151, bet. 2019/20:FiU55, rskr. 2019/20:204), förändringar av arbetslöshetsförsäkringen och reglerna om studiestöd (prop. 2019/20:146, bet. 2019/20:FiU56, rskr. 2019/20:207–212), ytterligare åtgärder på bl.a. skatteområdet (prop. 2019/20:166, bet. 2019/20:FiU59, rskr. 2019/20:276–279), ytterligare stöd till hälso- och sjukvården och utbildningsinsatser (prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:293–299), förstärkt stöd för välfärd och företag samt insatser mot smittspridning (prop. 2019/20:181, bet. 2019/20:FiU61, rskr. 2019/20:351–353), ersättning till riskgrupper och kapitalinsatser i statligt ägda företag (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:361–366) samt förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:4, bet. 2020/21:FiU32, rskr. 2020/21:7–11).

Mot bakgrund av de allvarliga konsekvenser som spridningen av covid-19 fortfarande har för bl.a. kommuner och regioner, och för att begränsa smittspridningen, finns det anledning att vidta ytterligare åtgärder. Bland annat behöver ytterligare medel tillföras för kommuners och regioners merkostnader samt för att möjliggöra storskalig testning under hela 2020. Dessa åtgärder bör vidtas så snart som möjligt. Regeringen anser därför att det finns särskilda skäl för att lämna ytterligare förslag till ändringar i statens budget för 2020.

Regeringen anser mot bakgrund av vad som ovan anförts att det finns synnerliga skäl för riksdagen att besluta om förkortad motionstid. Regeringen föreslår att motionstiden förkortas till åtta dagar.

3.2 Ändrade regler för kostförmån i särskilda fall

Riksdagen har tillkännaggett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen snarast möjligt bör återkomma med förslag om ändringar i lagstiftningen för att säkerställa att förmåner som lämnas efter den 31 mars och till och med den 31 december 2020 i form av transport till och från arbetet och fria måltider i anslutning till arbetet för personal i vård- och omsorgsverksamhet undantas från beskattning (bet. 2019/20:FiU59, rskr. 2019/20:276).

Inom Finansdepartementet har det utarbetats en promemoria med förslag om ändrade regler för kostförmån i särskilda fall. En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2020/02953).

I denna proposition behandlas promemorians förslag. Förslaget bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. Förslaget innebär att den del av riksdagens tillkännagivande som avser undantag från beskattning av förmån i form av fria måltider i anslutning till arbetet tillgodoses.

Propositionen innehåller dock inte något förslag när det gäller den del av tillkännagivandet som avser att i lagstiftning införa undantag från beskattning av förmån i form av fri transport till och från arbetet för vård- och omsorgspersonal. Skatteverket har i ett ställningstagande den 17 juni 2020 (dnr 8-328995) klargjort att om en anställd under en pågående pandemi, i syfte att minska risken för smittspridning, får taxiresor eller liknande reseförmån av sin arbetsgivare, bör förmånen inte värderas till en högre kostnad än som motsvarar vad en resa inom kollektivtrafiken hade kostat. Ställningstagandet ska tillämpas från och med mars 2020 och så länge som Folkhälsomyndighetens rekommendationer om begränsningar för att minska smittspridningen i kollektivtrafiken kvarstår. Regeringen anser, mot bakgrund av de relativt låga förmånsvärden som aktualiseras för fria taxiresor och liknande reseförmåner samt med hänsyn till den begränsade tidsperiod som det i praktiken är fråga om, att det inte finns skäl att vidta några lagstiftningsåtgärder när det gäller förmån av fria transporter till och från arbetet. Regeringen har därvid också beaktat att det är svårt att i lagstiftning, på ett tillräckligt träffsäkert sätt, avgränsa skatte regler till vissa specifika yrkeskategorier eller särskilda arbetsplatser. Något förslag om ändrad lagstiftning lämnas således inte i denna del.

Regeringen anser att riksdagens tillkännagivande därmed är slutbehandlat.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 24 september 2020 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som överensstämmer med lagförslaget i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

4 Ändrade regler för kostförmån i särskilda fall

Prop. 2020/21:45

4.1 Matgåvor från allmänheten

De senaste månadernas mycket speciella situation i Sverige med spridningen av det nya coronaviruset har inneburit påfrestningar för många. För några av dem som har arbetat under den här perioden, bl.a. personal inom vård- och omsorgsverksamhet, har arbetsbelastningen många gånger varit ansträngd. Det arbete som ändå måste utföras under ibland svåra förhållanden har uppmärksammats och lovordats och det har tagits många initiativ runt om i landet för att på olika sätt visa stöd och uppskattning. En sådan åtgärd har varit att skänka mat till personal som arbetar inom sjukvården. Många gånger har det varit fråga om privatpersoner som skänker enklare förtäring i form av exempelvis smörgåsar, men det förekommer även att företag och organisationer i mer organiserad form har samlat in och donerat t.ex. matlådor. Liknande initiativ förekom även i samband med skogsbränderna sommaren 2018, då brandmännen uppmärksammades för sina insatser genom matgåvor från privatpersoner och företag i den då rådande situationen. Viljan att skänka måltider har visat sig vara stor. Mycket talar också för att matgåvor från allmänheten som tecken på uppskattning och stöd är ett fenomen som kommit för att stanna.

Såvitt framkommit sker överlämnandet av matgåvorna på olika sätt. I vissa fall har gåvorna lämnats direkt till de anställda och i vissa fall till arbetsgivaren för administration och vidare fördelning till personalen. Detta har i sin tur aktualiserat frågan hur sådana matgåvor ska behandlas i förhållande till reglerna om beskattning av förmån av fri kost som erhålls på grund av tjänst.

4.2 Gällande rätt

Förmån av fri kost

Enligt huvudregeln i 11 kap. 1 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, ska löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst tas upp som intäkt. Fri kost som erhålls på grund av tjänst är som utgångspunkt skattepliktig enligt denna huvudregel. Förmån av fri kost är i vissa fall undantagen från förmånsbeskattning. Detta gäller exempelvis förmån av kost på allmänna transportmedel vid tjänsteresa, fri frukost på hotell och liknande inrättning i samband med övernattnings samt förmån av kost vid representation i vissa fall (11 kap. 2 § IL).

Kostförmån värderas enligt schablon med utgångspunkt i genomsnittspriset för en normal lunch av ”dagens-rätt-karaktär”. För beskattningsåret 2020 är detta genomsnittspris 98,76 kronor (se Skatteverkets föreskrifter om genomsnittspriset i Sverige för en normal lunch att tillämpas för beskattningsåret 2020, SKVFS 2019:11). Enligt 61 kap. 3 § IL ska kostförmån beräknas till ett belopp – avrundat till närmaste femtal kronor – som motsvarar 250 procent av genomsnittspriset i Sverige för en normal

lunch. Förmånsvärdet för lunch eller middag är 40 procent av värdet för kostförmån för en hel dag (98 kronor för beskattningsåret 2020). Förmånsvärdet för frukost är 20 procent av värdet för kostförmån för en hel dag (49 kronor för beskattningsåret 2020).

Skattefria personalvårdsförmåner

För personalvårdsförmåner som en arbetsgivare tillhandahåller sina anställda finns särskilda bestämmelser. Enligt 11 kap. 11 § IL ska sådana inte tas upp till beskattning. Med personalvårdsförmåner avses förmåner av mindre värde som inte är en direkt ersättning för utfört arbete utan består av enklare åtgärder för att skapa trivsel i arbetet eller liknande eller lämnas på grund av sedvänja inom det yrke eller den verksamhet som det är fråga om. Som personalvårdsförmåner räknas inte rabatter, förmåner som den anställde får byta ut mot kontant ersättning, förmåner som inte riktar sig till hela personalen eller andra förmåner som den anställde får utanför arbetsgivarens arbetsplatser genom kuponger eller motsvarande betalningssystem. Som personalvårdsförmåner räknas enligt 11 kap. 12 § IL bl.a. sådana förfriskningar och annan enklare förtäring i samband med arbetet som inte kan anses som måltid.

Gåvor

Förvärv som sker genom gåva är skattefria. Detta framgår av 8 kap. 2 § IL och gäller för alla inkomstslag. Av 9 kap. 2 § IL följer att utgifter för gåvor inte heller får dras av. För att en gåva ska föreligga brukar krävas att fyra villkor samtidigt är uppfyllda, nämligen att det föreligger en överföring av förmögenhet varigenom mottagaren berikas, att den andra partens förmögenhet minskas, att transaktionen sker frivilligt och att det föreligger en benefik avsikt, en s.k. gåvoavsikt (jfr RÅ 1993 ref. 43).

Gåvor från arbetsgivare är i allmänhet skattepliktiga som lön, om de inte är särskilt undantagna från skatteplikt, eftersom sådana gåvor förutsätts ha ett inslag av ersättning för arbete (remuneratorisk gåva). Gåvor från arbetsgivare i form av jul-, minnes- och jubileumsgåvor är särskilt undantagna från beskattning enligt 11 kap. 14 § IL. Enligt praxis ska en gåva inkomstbeskattas om det kan antas att den har sitt ursprung i en anställning (jfr RÅ 80 1:61 och RÅ 1997 ref. 1).

Frågan om ett förvärv ska ses som en skattepliktig löneförmån eller en skattefri gåva måste avgöras utifrån en samlad bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Viktiga faktorer vid den här bedömningen är relationen mellan överlåtare och förvärvare, syftet med överlåtelsen och gåvan eller förmånens värde (jfr HFD 2017 ref. 38 I). En förutsättning för att en förmån som en anställd har fått från någon annan än arbetsgivaren ska anses komma från anställningen är att det finns en ekonomisk intressegemenskap mellan arbetsgivaren och den som har lämnat förmånen (jfr RÅ 1976 ref. 131 I och RÅ 1983 1:73) eller att det föreligger något annat samband mellan dem som gör att förmånen kan härledas från arbetsgivaren (jfr RÅ 1988 ref. 30). Även i de fall det finns ett samband mellan arbetsgivare och förmånsgivare, och även när en förmån kommer direkt från arbetsgivaren, kan inkomstbeskattning av förmånen i vissa fall underlätas om omständigheterna är sådana att förmånen ändå kan anses ha sin grund i annat än anställningen (jfr RÅ 1989 ref. 21).

Regeringens förslag: Förmån av kost ska inte tas upp till beskattning om måltiden kommer från någon som saknar samband med arbetsgivaren och lämnas utan krav på motprestation.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Det har gjorts en lagteknisk justering i förhållande till förslaget i promemorian.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget, däribland *Arbetsgivarverket*, *Ekonomistyrningsverket*, *Förvaltningsrätten i Malmö*, *Konjunkturinstitutet*, *Konkurrensverket*, *Malmö stad*, *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*, *Region Stockholm*, *Skatteverket*, *Tillväxtverket* och *Västra Götalandsregionen*.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap konstaterar att det vid nationella kris- och katastrofsituationer ofta är väldigt många organisationer och individer involverade som deltar på frivillig basis och att det under de senaste årens stora händelser har visat sig vara svårt att kontrollera och följa upp hur måltider skänks, distribueras och fördelas. Myndigheten anser därför att det är positivt att skattelagstiftningen tar höjd för de här situationerna och att förslaget även tar höjd för retroaktiv skattefrihet för förmåner som erhållits under den pågående krissituationen som pandemin innebär. Förslaget bedöms även innebära en lättnad i administration för alla berörda aktörer.

Region Stockholm anser att det är viktigt att vårdpersonal kan ta emot sådant som i nuläget kan betraktas som kostförmån på ett lagenligt sätt och förslaget utgör enligt Region Stockholm en ändamålsenlig lösning på den aktuella problematiken.

Företagarna är positivt inställda till förslaget men anser att kriteriet ”saknar samband” är vagt formulerat och riskerar att leda till minskad förutsebarhet och gränsdragningsproblem. Kriteriet bör därför enligt Företagarna förtydligas.

Småföretagarnas Riksförbund ställer sig bakom förslaget men konstaterar att man hade kunnat gå ännu längre och skattebefria alla måltider, i synnerhet om de tillagats på restaurang, eftersom det är en bransch som drabbats hårt av pandemin. Andra länder har exempelvis lämnat bidrag för att äta på restaurang och sänkt mervärdesskatten på restaurangbesök. Undantag borde enligt riksförbundet även göras för förtäring i samband med utbildnings- och informationsinsatser.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) anser att det finns behov av ett förtydligande av den skattemässiga behandlingen av matgåvor och välkomnar att ett förtydligande införs i lag.

Svenskt Näringsliv konstaterar att den remitterade promemorian endast behandlar skattesituationen för den som erhåller den fria kosten men att, i de fall givaren är ett företag, det även uppkommer inkomstskatterättsliga och mervärdesskatterättsliga frågeställningar som rör givaren och då framför allt frågor om uttagsbeskattning. Svenskt Näringsliv anser att den praxis som gäller för affärsmässigt betingade insatser i form av s.k. sponsring är skadlig och behöver åtgärdas genom lagstiftning. Svenskt Näringsliv bedömer att aktuell praxis, om inga justeringar nu görs, kommer att

motverka de syften som förslaget strävar att uppnå. I vart fall bör det aktuella förslaget kompletteras med ett undantag för uttagsbeskattning för givare i de situationer de föreslagna rekvisiten för skattefrihet för arbetsgivare är uppfyllda.

Skälen för regeringens förslag

Måltider som skänks till arbetsplatsen – behov av en bestämmelse om kostförmån i särskilda fall

Enklare förtäring i form av smörgåsar, frukt, fikabröd och godis som erhålls på grund av tjänst utgör inte en skattepliktig kostförmån utan är skattefri enligt bestämmelserna om personalvårdsförmåner. Däremot utgör hela måltider, i form av frukostar, luncher och middagar, som erhålls på grund av tjänst skattepliktig kostförmån enligt gällande bestämmelser. När det gäller matgåvor som en anställd har fått från någon annan än arbetsgivaren följer det av praxis att det ska föreligga en ekonomisk intressegemenskap eller annat samband mellan arbetsgivaren och den som har lämnat förmånen för att sådana gåvor ska anses komma från anställningen och utgöra skattepliktig kostförmån.

Viljan från allmänheten att i olika krissituationer skänka matgåvor till anställda runt om i landet har, förutom gåvor i form av enklare förtäring, även omfattat gåvor i form av hela måltider. Matgåvorna har ofta lämnats till de anställdas arbetsgivare för administration och vidare fördelning till de anställda, men i vissa fall även direkt till de anställda. Frågan hur dessa matgåvor ska behandlas skattemässigt har uppmärksammats vid flera tillfällen och det har från olika håll framhållits att det inte är rimligt att dessa gåvor förmånsbeskattas och att det finns ett behov av att se över bestämmelserna.

Som konstateras i promemorian torde en del matgåvor som lämnas av allmänheten vara undantagna från förmånsbeskattning redan med stöd av gällande praxis. Det kan dock vara svårt att veta hur involverad en arbetsgivare kan vara i administrationen och distributionen av matgåvor utan att gåvorna kommer att anses utgöra en skattepliktig kostförmån. Regeringen instämmer i remissinstansernas synpunkt att det finns ett klart behov av förtydligande när det gäller den skattemässiga behandlingen av dessa matgåvor och anser att det inte är rimligt att denna typ av matgåvor förmånsbeskattas. För att regelsystemet ska bli enkelt, tydligt och förutsebart både för dem som lämnar gåvorna och för arbetsgivare och anställda bör det därför i lagtext införas en bestämmelse som undantar förmån av kost i särskilda fall från beskattning.

Hur bestämmelsen bör utformas

Som framgår av promemorian är bakgrunden till det aktuella förslaget den vilja som i många situationer finns bland allmänheten, såväl privatpersoner som organisationer och företag, att av olika anledningar donera mat till anställda.

Ett av syftena med det svenska skattesystemet är att reglerna ska vara generella och inte undanta exempelvis vissa grupper av anställda från beskattning. Som utgångspunkt ska samma skatteregler gälla för alla personer med en viss typ av inkomst. Ett undantag från förmånsbeskattning

av kost i särskilda fall bör därför enligt regeringens mening inte vara avgränsat till vissa yrkeskategorier. Fenomenet att skänka matgåvor har främst uppmärksammats i samband med olika krissituationer, nu senast under arbetet mot spridningen av coronaviruset och tidigare i samband med bekämpning av skogsbränder. Då det inte kan uteslutas att liknande händelser inträffar i framtiden bör den undantagsbestämmelse som nu föreslås inte vara tidsbegränsad utan gälla permanent. Bestämmelsen bör inte heller vara begränsad till att gälla enbart i vissa krissituationer, eftersom detta begrepp är mycket svårt att definiera i lagtext.

Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att från förmånsbeskattning undanta måltider som doneras från allmänheten enbart i syfte att visa uppskattning och stöd i ansträngda arbetssituationer. I likhet med vad som föreslagits i promemorian anser regeringen att undantaget från beskattning därför bör gälla under förutsättning att det saknas ekonomisk intressegemenskap eller annat samband mellan den som lämnar måltiden och den anställdes arbetsgivare. *Företagarna* har efterfrågat ett förtydligande när det gäller sambandskriteriet. Som redogjorts för i promemorian är ägarförhållandet mellan den som lämnar måltiden och arbetsgivaren en sådan omständighet som bör beaktas vid prövningen om det föreligger ett samband eller inte. Om måltiderna lämnas av ett företag som har samma ägare som den mottagande arbetsgivaren torde det stå klart att det finns ett sådant samband mellan de två som gör att förutsättningarna för skattefrihet inte är uppfyllda. Det kan dock finnas andra faktorer än ägarförhållanden som också bör vägas in. En fullständig uppräknning av vilka omständigheter som i de enskilda fallen bör beaktas är inte möjlig eller lämplig att göra. Det förhållandet att det finns ett påvisbart intresse hos den som lämnar måltiden att inleda och upprätthålla affärsmässiga förbindelser med arbetsgivaren är dock enligt regeringens mening en sådan faktor som bör beaktas. Ovan nämnda rättsfall, RÅ 1976 ref. 131 I, RÅ 1983 1:73 och RÅ 1988 ref. 30, ger också vägledning för bedömningen av vad som kan utgöra sådant samband.

En förutsättning för att undantaget ska vara tillämpligt bör enligt regeringens mening också vara att måltiden lämnas utan krav på motprestation. Till skillnad från *Småföretagarnas Riksförbund* anser regeringen därför att exempelvis måltider som lämnas i samband med utbildnings- och informationsinsatser anordnade av givaren inte bör omfattas av undantaget från beskattning. Regeringens uppfattning är vidare att om t.ex. två företag kommer överens om att det ena företaget ska donera måltider till det andra företagets anställda i utbyte mot att få använda det mottagande företaget i sin marknadsföring, t.ex. dess logotyp, så brister förutsättningarna för skattefri kostförmån både vad gäller avsaknad av samband mellan de två parterna och att maten ska lämnas utan krav på motprestation. Måltider som lämnas till de anställda under sådana förutsättningar ska således inte heller omfattas av undantaget från beskattning.

Som nämnts ovan är det främst i de fall måltiderna har administrerats av arbetsgivaren och distribuerats till anställda som förmånsbeskattning av fri kost har kunnat bli aktuell. I andra fall kan det vara fråga om just en gåva mellan två privatpersoner, vilken inte föranleder någon förmånsbeskattning. Regeringen delar bedömningen i promemorian att det, för att den föreslagna bestämmelsen ska bli tydlig och förutsebar, inte bör ha någon

betydelse hur måltiden distribueras. Det bör således inte spela någon roll om måltiden distribueras och administreras via arbetsgivaren eller om arbetsgivarens roll är så liten att måltiden i praktiken kan anses ha skänkts direkt till den anställde. I båda fallen föreslås att måltiden ska undantas från beskattning.

I förhållande till promemorians förslag till lagtext anser regeringen att formuleringen ”om det framgår av omständigheterna” i lagtexten är obehövlig och bör strykas.

Socialavgifter m.m.

Regelverken om vilka ersättningar och inkomster som är avgiftspliktiga respektive avgiftsfria enligt socialavgiftslagen (2000:980), lagen (1994:1920) om allmän löneavgift och lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift är kopplade till skattskyldighet enligt inkomstskattelagen. Förmåner som är undantagna från skatteplikt enligt inkomstskattelagen, såsom nu aktuella måltider, är därför också avgiftsfria enligt ovan nämnda lagar.

Övrigt

I likhet med promemorian omfattar regeringens förslag endast hur matgåvor ska behandlas i skatte- och avgiftshänseende i förhållande till reglerna om beskattning av förmån av fri kost som erhålls på grund av tjänst.

Som *Svenskt Näringsliv* konstaterar kan förslaget även aktualisera frågor med koppling till andra skatteregler och regelverk, såsom frågor rörande beskattningen av dem som väljer att lämna aktuella matgåvor. Även frågor rörande regler om exempelvis mutor kan aktualiseras. Dessa regler påverkas inte av regeringens förslag. Huruvida matgåvor skulle kunna aktualisera exempelvis uttagsbeskattning hos givaren får bedömas enligt gällande regler och praxis.

Enligt *Småföretagarnas Riksförbund* borde ytterligare åtgärder vidtas för att stödja restaurangbranschen som drabbats hårt av pandemin. Sådana åtgärder faller dock utanför syftet med den aktuella lagstiftningsprodukten.

Lagförslag

Förslaget föranleder införandet av en ny paragraf, 11 kap. 2 a §, i inkomstskattelagen.

4.4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringen om förmån av kost i särskilda fall ska träda i kraft den 1 januari 2021. Lagen tillämpas även på förmån som har lämnats efter den 29 februari 2020.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens. Tidpunkten för när lagändringen ska börja tillämpas har dock justerats i regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att förslaget även bör gälla matgävor som skänkts före den 31 mars 2020. *Föreningen Auktoriserade revisorer* och *Stockholms stad* anser att ändringen ska tillämpas på förmåner som lämnas efter den 29 februari 2020.

Skälen för regeringens förslag: Lagändringen om förmån av kost i särskilda fall bör träda i kraft så snart som möjligt. Lagändringen föreslås därför träda i kraft den 1 januari 2021.

På grund av den senaste tidens rådande läge med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 har kostförmån i form av måltider redan erbjudits till vissa anställda. Som *Stockholms stad* framhållit har matgävor i viss utsträckning donerats redan under mars 2020. Regeringen bedömer därför att det finns skäl för att bestämmelsen ska tillämpas retroaktivt och, till skillnad från förslaget i promemorian, att lagändringen bör tillämpas på förmåner som lämnas redan efter den 29 februari 2020.

Arbetsgivare som för perioden mars–december 2020 redovisat och betalat arbetsgivaravgifter för sådana måltider som nu föreslås bli skattefria kan när lagändringen trätt i kraft begära omprövning hos Skatteverket för att få tillbaka betalda avgifter.

4.5 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och volymer och utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringarna i skattereglerna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt, och för att bedöma andra effekter än de offentligfinansiella effekterna kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas, där skattebaser tillåts påverkas av regeländringen.

Syfte och alternativa lösningar

I propositionen föreslås en skattefrihet för förmån av kost under förutsättning att måltiden kommer från någon som saknar samband med arbetsgivaren och lämnas utan krav på motprestation. Förslaget syftar till att från förmånsbeskattning undanta måltider som lämnas av allmänheten i syfte att visa anställda uppskattning och stöd i samband med ansträngda arbets-situationer.

Bedömningen är att det är nödvändigt med förslaget i denna proposition med anledning av att det finns ett behov av att förtydliga den skattemässiga behandlingen av dessa måltider. Om förslaget inte genomförs uteblir de effekter som förslaget förväntas medföra.

Offentligfinansiella effekter

Det saknas underlag för att bedöma hur många som kommer beröras av förslaget. Inom vårdrucken, läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, vårdbiträden osv. arbetar uppskattningsvis ca 600 000 personer. Utifrån ett antagande om att undantaget i första hand kommer beröra en begränsad del av denna grupp kan en uppskattning av effekterna göras. Gåvorna kan skänkas både som enstaka måltider från privatpersoner, men också från organisationer och företag. I båda fallen innebär det föreslagna undantaget att ingen skatt ska tas ut på förmånsvärdet. Värdet av förmånen skulle under normala omständigheter bestämmas till 98 kronor för en lunch. Utifrån ett antagande om att 10 procent av personerna som arbetar inom vårdrucken vid i genomsnitt 10 tillfällen skulle erbjudas gratis måltid blir det undantagna förmånsvärdet knappt 59 miljoner kronor. Beräknat på genomsnittlig marginskatt på arbetsinkomster uppgår de uteblivna skatteintäkterna till 22,6 miljoner kronor, varav 19,4 miljoner utgörs av kommunalskatt. Arbetsgivaravgifter ska som utgångspunkt betalas på gåvor som ges via arbetsgivaren. Gåvor i form av måltider till sjukhuspersonal antas till mycket stor del gå via arbetsgivaren. En konsekvens av förslaget om skattefrihet är att dessa gåvor även blir avgiftsfria. De uteblivna arbetsgivaravgifterna för regionerna beräknas uppgå till 18,5 miljoner kronor. Eftersom förslaget påverkar offentliga arbetsgivare påverkar dock inte de uteblivna arbetsgivaravgifterna den samlade offentligfinansiella effekten. Den totala offentligfinansiella effekten beräknas alltså till -22,6 miljoner kronor år 2020.

Beräkningarna ovan utgör en bedömning av hur givandet har sett ut under spridningen av sjukdomen covid-19 under framför allt våren och sommaren 2020. Eftersom det saknas uppgifter om det faktiska givandet över tid görs ingen ny bedömning av omfattningen med anledning av att lagändringen nu, till skillnad från förslaget i promemorian, föreslås tillämpas på gåvor som lämnas redan efter den 29 februari 2020.

Förslaget bedöms i första hand få effekt under speciella omständigheter, såsom spridningen av sjukdomen covid-19. För 2021 och framåt beräknas den offentligfinansiella effekten i stället utifrån ett normalscenario. Den offentligfinansiella effekten beräknas då till -3 miljoner kronor årligen.

Det är möjligt att antalet gåvor i form av fria måltider ökar som en konsekvens av förslaget samt att en stor del av de redan beaktade gåvorna getts i tron att det inte ger upphov till förmånsbeskattning. Vid fler gåvor skulle värdet på det som undantas från beskattning visserligen öka men givet att ökningen är en direkt följd av förslaget påverkar det inte bedömningen av de offentligfinansiella effekterna då inget beskattningsunderlag skulle uppkommit i frånvaro av undantaget.

Effekter för företagen

Mottagarna av matgåvor antas i mycket stor utsträckning arbeta inom offentlig sektor. Företagen förekommer därför i första hand som givare av matgåvor. Beskattningskonsekvenserna för dessa behandlas dock inte i det aktuella förslaget. För företag med anställda som tar emot matgåvor, det kan t.ex. röra sig om privata sjukvårdsföretag, innebär förslaget minskad administration.

Effekter för enskilda och offentlig sektor

Förslaget påverkar de individer som får gåvor i form av måltider och som i avsaknad av förslaget skulle förmånsbeskattas för desamma. Givet de antaganden som görs under rubriken offentligfinansiella effekter innebär förslaget under 2020 lägre skatt för ca 60 000 personer med i genomsnitt ca 375 kronor.

Förslaget innebär att skatteunderlaget minskar något, till största del för kommunsektorn. Samtidigt minskar regionernas betalningar av arbetsgivaravgifter med nästan lika mycket. Den totala effekten för kommunsektorn beräknas till minus 0,9 miljoner kronor (-19,4+18,5). Eftersom förslaget i första hand syftar till att undanta förmånsbeskattning av gåvor vid speciella omständigheter föreslås inte någon kompensation till kommunsektorn utgå för dessa 0,9 miljoner kronor.

Effekter för sysselsättning

Förslaget antas inte ha några effekter på sysselsättningen.

Effekter för inkomstfördelningen och ekonomisk jämställdhet

Förslaget uppskattas ha försumbara effekter på inkomstfördelningen och den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män. Inom de yrkeskategorier som antas beröras av förslaget arbetar en större andel kvinnor än män. Undantaget från förmånsbeskattning antas därför påverka kvinnor i något större utsträckning än män.

Effekter för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Skatteverket kommer att behöva uppdatera internt och externt informationsmaterial och förslaget kan förväntas leda till ett ökat antal frågor från arbetsgivare och enskilda. Förslaget kan också komma att medföra ett ökat antal omprövningar, vilket innebär att viss tid kan tillkomma för ärendehantering. Antalet redovisade kostförmåner under pandemin kan dock antas vara relativt begränsat, varför det inte heller torde bli fråga om någon större mängd omprövningar. Tillkommande kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms inte medföra annat än en marginell ökning av antalet mål i allmän förvaltningsdomstol. Eventuella kostnadsökningar bedöms rymmas inom anslaget för Sveriges Domstolar.

Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med det EU-rättsliga regelverket.

Övriga effekter

Förslaget bedöms inte medföra några effekter på miljön och det brottsförebyggande arbetet.

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

11 kap.

2 a §

Paragrafen, som är ny, anger att förmån av kost under vissa förutsättningar inte ska tas upp till beskattning. Paragrafen utgör ett undantag från huvudregeln i 11 kap. 1 § inkomstskattelagen (1999:1229), enligt vilken förmåner som erhålls på grund av tjänst ska tas upp som intäkt.

Vissa av de måltider som omfattas av undantaget i paragrafen kan vara undantagna från beskattning redan med stöd av gällande regler och praxis (jfr RÅ 1976 ref. 131 I, RÅ 1983 1:73, RÅ 1988 ref. 30, RÅ 1997 ref. 1 och HFD 2017 ref. 38).

Paragrafen innebär att måltider som lämnas av privatpersoner, organisationer och företag som saknar samband med arbetsgivaren och som lämnas utan krav på motprestation inte ska tas upp som kostförmån.

När det gäller bedömningen av sambandet mellan den som lämnar måltiden och arbetsgivaren ska beaktas om det finns ägarförhållanden eller andra samband mellan dessa, såsom intresse hos den som lämnar måltiden att inleda och upprätthålla affärsmässiga förbindelser med arbetsgivaren. En förutsättning för att undantaget ska vara tillämpligt är att måltiden lämnas utan krav på motprestation. Vid denna bedömning ska exempelvis beaktas om den anställde, inom ramen för sin anställning hos arbetsgivaren, förväntas delta i informationsinsatser eller utbildningar som anordnas av den som lämnar måltiden. Måltider som lämnas i samband med sådana informationsinsatser ska inte omfattas av undantaget från beskattning. Om två företag kommer överens om att det ena företaget ska donera måltider till det andra företagets anställda i utbyte mot att få använda det mottagande företaget i sin marknadsföring, t.ex. dess logotyp, brister förutsättningarna för skattefri kostförmån både vad gäller avsaknad av samband mellan de två parterna och att maten lämnas utan krav på motprestation. Måltider som lämnas till de anställda under sådana förutsättningar ska således inte heller omfattas av undantaget från beskattning.

Hur distributionen av måltiden sker saknar betydelse för bedömningen. Detta innebär exempelvis att måltider som doneras av en ideell förening till en arbetsgivare, med avsikten att arbetsgivaren ska lämna vidare måltiderna till anställda i syfte att visa stöd och uppskattning, inte ska tas upp som skattepliktig kostförmån. Att arbetsgivaren i dessa fall sköter själva administrationen av måltiden saknar betydelse.

Under förutsättning att måltiden kommer från någon som saknar samband med arbetsgivaren och måltiden lämnas utan krav på motprestation så omfattas även måltid på restaurang av undantaget från beskattning.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Av *första punkten* framgår att lagen träder i kraft den 1 januari 2021. I *andra punkten* anges att lagen även ska tillämpas på förmån som har lämnats efter den 29 februari 2020.

I detta avsnitt lämnar regeringen förslag till ändringar i statens budget för 2020 med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19. Ändringarna är dels en följd av det lagförslag som lämnas i denna proposition, dels en följd av åtgärder som regeringen avser att vidta för att bekämpa spridningen och begränsa dess följdverkningar.

5.1 **Ändringar av statens inkomster**

Regeringens förslag: Den ändrade beräkningen av inkomster i statens budget för 2020 som redovisas i tabell 5.1 godkänns.

Skälen för regeringens förslag: I tabell 5.1 redovisas ändringar i inkomstberäkningen för de inkomsttitlar som påverkas av det lagförslag som lämnas i denna proposition. Av tabellen framgår bruttoeffekten av förslaget på respektive inkomsttitel.

Tabell 5.1 Specifikation av ändrad beräkning av statens inkomster för 2020

Tusental kronor

Inkomsttitel	Godkänd beräkning	Ny beräkning	Bruttoeffekt av åtgärd på inkomstsidan
1111 Statlig inkomstskatt	51 443 623	51 440 423	-3 200
1115 Kommunal inkomstskatt	773 255 328	773 235 928	-19 400

Förslaget om ändrade regler för kostförmån i särskilda fall påverkar inkomsttitel 1111 *Statlig inkomstskatt* inom inkomsthuvudgrupp 1100 Direkta skatter på arbete. Enligt den av riksdagen godkända inkomstberäkningen för 2020 uppgår inkomsttitel 1111 *Statlig inkomstskatt* till 51 444 miljoner kronor (prop. 2019/20:166, bet. 2019/20:FiU59, rskr. 2019/20:276). Prognosen har reviderats ned med 3 miljoner kronor till följd av förslaget.

Förslaget om ändrade regler för kostförmån i särskilda fall påverkar även inkomsttitel 1115 *Kommunal inkomstskatt* inom inkomsthuvudgrupp 1100 Direkta skatter på arbete. Enligt den av riksdagen godkända inkomstberäkningen för 2020 uppgår inkomsttitel 1115 *Kommunal inkomstskatt* till 773 255 miljoner kronor (samma beslut som ovan). Prognosen har reviderats ned med 19 miljoner kronor till följd av förslaget.

Sammantaget har prognosen för statens inkomster 2020 reviderats ned med 23 miljoner kronor till följd av förslaget om ändrade regler för kostförmån i särskilda fall.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att den ändrade beräkningen av inkomster i statens budget för 2020 som redovisas i tabell 5.1 godkänns.

Tabell 5.2 Offentligfinansiella effekter 2020 av ändrade skatte- och avgiftsregler i denna proposition

Miljarder kronor

Förslag	Effekt från	Bruttoeffekt 2020	Nettoeffekt 2020
Ändrade regler för kostförmån i särskilda fall	2020-03-01	-0,02	-0,02
Summa		-0,02	-0,02

I tabell 5.2 redovisas den offentligfinansiella effekten för 2020 av förslaget om ändrade skatte- och avgiftsregler i denna proposition. Förslaget avser ändrade regler för kostförmån i särskilda fall. Bruttoeffekten beskriver den direkta förändringen av intäkterna från den skatt som regeländringen avser. Utöver den direkta effekten kan en regeländring ge upphov till indirekta effekter på de offentliga finanserna. Indirekta effekter uppstår om skatteändringen påverkar underlaget för andra skatter eller offentliga utgifter och därigenom påverkar de offentliga finanserna. Den offentligfinansiella nettoeffekten utgörs av summan av bruttoeffekten och de indirekta effekterna. Vid bedömningen av hur en skatteförändring påverkar den offentliga sektorns finansiella sparande på kort sikt, är den offentligfinansiella nettoeffekten den mest relevanta.

Effekten på den offentliga sektorns finansiella sparande bedöms uppgå till -22,6 miljoner kronor 2020.

5.2 Ändringar av statens utgifter

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 21 623 886 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* ökas med 13 300 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används bl.a. för utgifter för insatser inom regeringens arbete med hälso- och sjukvård och folkhälsa. Anslaget får även användas för utgifter för extraordinära smittskyddsåtgärder som kan behöva vidtas i arbetet med utbrottet av coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 samt för att ersätta kommuner för merkostnader inom omsorgen som uppstår i det arbetet. Anslaget får dessutom användas till bidrag till nationella och internationella organisationer inom folkhälso- och sjukvårdsområdet samt andra internationella åtaganden på området.

Efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:201) ökades anslaget med 1 511 000 000 kronor, varav 1 000 000 000 kronor avsåg ersättning till regioner och kommuner för

merkostnader inom hälso- och sjukvården och omsorgen till följd av covid-19. Därefter ökades anslaget med 1 000 000 000 kronor för att utöka antalet tester för covid-19 efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:146, bet. 2019/20:FiU56, rskr. 2019/20:208). Vidare ökades anslaget med 2 000 000 000 kronor för att täcka kommuner och regioners merkostnader efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Stöd till hälso- och sjukvården, utbildningsinsatser och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:294). Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2020 ökades anslaget för att ersätta regioner och kommuner för merkostnader med anledning av coronaviruset med 2 000 000 000 kronor (prop. 2019/20:99, bet. 2019/20:FiU21, rskr. 2019/20:340). Anslaget tillfördes ytterligare 5 800 000 000 kronor för utökad testning för covid-19 och smittspårning efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:181, bet. 2019/20:FiU61, rskr. 2019/20:352). Slutligen tillfördes anslaget 145 000 000 kronor för att säkra flygambulanstransporter och täcka utgifter för smittbärrpenning efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Ersättning till riskgrupper, kapitalinsatser i statligt ägda företag och andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:363).

I propositionen Höständringsbudget för 2020 föreslår regeringen att ytterligare 5 510 000 000 kronor tillförs anslaget, varav 5 000 000 000 kronor avser medel för att täcka kommunernas och regionernas merkostnader till följd av covid-19 (prop. 2020/21:2).

Om riksdagen beslutar i enlighet med förslaget i propositionen Höständringsbudget för 2020 har sammanlagt 10 000 000 000 kronor hittills tillförts anslaget för kommuners och regioners merkostnader med anledning av covid-19. Den senaste prognosen visar dock att detta inte är tillräckligt för att ersätta merkostnaderna. Regioner och kommuner får ansöka om ersättning vid två tillfällen under 2020, den 31 augusti och den 30 november. Redan de ansökningar som inkom i samband med den första ansökningsomgången bedöms omfatta merkostnader som överskrider de hittills avsatta medlen. Ytterligare medel behöver mot denna bakgrund tillföras. Anslaget bör därför ökas med 10 000 000 000 kronor.

För närvarande genomförs testning i hela landet för att kontrollera symptom på covid-19. Testningen omfattar ca 130 000–170 000 s.k. PCR-tester per vecka. Detta ger goda möjligheter att upptäcka eventuella smittbärande och möjliggör en utökad smittspårning. Storskalig PCR-testning och smittspårning är effektiva verktyg för att både pressa ned smittspridningen, och för att få en korrekt bild av smittans omfattning i landet. Därutöver genomförs ca 30 000–40 000 serologiska tester per vecka i syfte att kontrollera förekomsten av antikroppar. Kostnaderna för att möta behovet av testning under resterande del av 2020 bedöms bli högre än vad som tidigare beräknats. Anslaget bör därför ökas med 3 000 000 000 kronor.

Europeiska kommissionen presenterade den 17 juni 2020 den europeiska vaccinstrategin, som syftar till att påskynda utveckling, tillverkning och spridning av vaccin mot covid-19 (Faktapromemoria 2019/20:FPM56

Meddelande om EU:s strategi för vacciner mot covid-19 [SB2020/00904]). En del av strategin utgörs av kommissionens förköpsavtal med olika vaccinproducenter för att säkra medlemsstaternas tillgång till vaccin mot covid-19. Alla EU:s medlemsstater har valt att delta i det EU-gemensamma arbetet med förköpsavtal. För detta ändamål har 2,7 miljarder euro tillgängliggjorts från EU:s instrument för krisstöd (ESI). Ytterligare finansiering görs tillgänglig genom lån från den Europeiska investeringsbanken. Medlemsstaterna har också möjlighet att skjuta till medel vid behov.

Kommissionens ambition är att unionens avtalsportfölj ska omfatta vacciner med olika teknologier och verkningmekanismer för att maximera möjligheten att få tillgång till ett eller flera säkra och effektiva vacciner. För att säkerställa en solidarisk fördelning av kostnaderna, och för att arbetet med att ingå förköpsavtal med olika vaccinproducenter ska kunna fortsätta, krävs enligt kommissionen ett tillskott från alla medlemsstater till ESI på sammanlagt 750 miljoner euro. Kommissionen har i en skrivelse begärt att medlemsländerna tillför dessa medel (Skrivelse om EU-budget till vaccin mot covid-19 [S2020/06894]). För Sveriges del innebär det ett tillskott om ca 300 000 000 kronor. Anslaget bör därför ökas med 300 000 000 kronor.

Sammantaget bör anslaget ökas med 13 300 000 000 kronor.

4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet

I statens budget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 797 514 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:2 *Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet* ökas med 50 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget får användas till utgifter för bidrag för insatser inom funktionshindersområdet och för vissa administrativa utgifter kopplade till bidragsgivningen.

För att inte sprida smitta eller själva bli smittade av sjukdomen covid-19 kan personliga assistenter behöva personlig skyddsutrustning när de är i kontakt med personer som är beviljade assistansersättning enligt 51 kap. 2 § socialförsäkringsbalken. Regeringen anser att ett särskilt statsbidrag bör införas för att staten ska kunna ersätta skäliga merkostnader för personlig skyddsutrustning, som går utöver vad som normalt ingår i arbetsgivarens ansvar enligt arbetsmiljölagen (1977:1160). Bidraget bör uppgå till högst 5 000 kronor för varje enskild person som är beviljad assistansersättning och avse personlig skyddsutrustning för den enskildes personliga assistenter. Bidrag ska enbart kunna lämnas till en person som har beviljats statlig assistansersättning eller till enskilda fysiska eller juridiska personer som har tillstånd att bedriva verksamhet med personlig assistans. Bidrag ska inte kunna lämnas för kostnader för personlig skyddsutrustning för personliga assistenter om det är en kommunal utförare eller en enskild person som efter avtal med en kommun tillhandahåller insatsen och som kan få statsbidrag enligt förordningen (2020:193) om statsbidrag till regioner och kommuner för att ekonomiskt stödja verksamheter inom hälso- och sjukvård respektive socialtjänst till

följd av sjukdomen covid-19. Bidraget bör omfatta merkostnader som uppkommit under perioden 1 februari 2020–30 november 2020, vilket är samma period som statsbidraget för regioners och kommuners merkostnader omfattar. Prop. 2020/21:45

Anslaget bör mot denna bakgrund ökas med 50 000 000 kronor.

5.3 Konsekvenser för statens budget

De förslag som lämnas i denna proposition innebär att anvisade medel ökar med 13,4 miljarder kronor 2020.

På inkomstsidan av statens budget lämnas förslag om att införa en skattefrihet för förmån av fri kost som beräknas minska statens inkomster med 0,0 miljarder kronor 2020.

Sammantaget beräknas därmed det finansiella sparandet försvagas med 13,4 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,3 procent av BNP, och statens lånebehov öka med motsvarande belopp, till följd av förslagen i denna proposition.

Sammanfattning av promemorian Ändrade regler för kostförmån i särskilda fall

Under de senaste månaderna har arbetsbelastningen för bl.a. vård- och omsorgspersonal varit mycket ansträngd på grund av spridningen av det nya coronavirus som orsakar sjukdomen covid-19. Samtidigt har det runt om i landet tagits många initiativ för att på olika sätt visa stöd och uppskattning för dem som arbetat under ibland svåra förhållanden. En sådan åtgärd har varit att skänka mat till personal som arbetar inom sjukvården. Liknande initiativ förekom även i samband med skogsbränderna sommaren 2018, då brandmännen uppmärksammades för sina insatser genom matgåvor från privatpersoner och företag i den då rådande situationen. I vissa fall har den skänkta maten samlats in och administrerats av arbetsgivare och sedan distribuerats vidare till arbetstagare på sådant sätt att bestämmelserna om beskattning av förmån av fri kost som erhålls på grund av tjänst har aktualiserats.

I promemorian föreslås att det införs en skattefrihet för förmån av fri kost under förutsättning att måltiden kommer från någon som saknar samband med arbetsgivaren och att måltiden lämnas utan krav på motprestation. Förslaget syftar till att från förmånsbeskattning undanta måltider som lämnas av allmänheten i syfte att visa anställda uppskattning och stöd. Förslaget innebär att förmån av kost som lämnas efter den 31 mars 2020 under sådana förhållanden inte ska tas upp till beskattning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att det i inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska införas en ny paragraf, 11 kap. 2 a §, och närmast före 11 kap. 2 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Förmån av kost i särskilda fall

11 kap.

2 a §

Förmån av kost ska inte tas upp om det framgår av omständigheterna att måltiden kommer från någon som saknar samband med arbetsgivaren och måltiden lämnas utan krav på motprestation.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.
 2. Lagen tillämpas på förmån som lämnas efter den 31 mars 2020.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Arbetsgivarverket, Ekonomistyrningsverket, FAR, Företagarna, Förvaltningsrätten i Malmö, Konjunkturinstitutet, Konkurrensverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Malmö stad, Region Stockholm, Skatteverket, Småföretagarnas Riksförbund, Stockholms stad, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Regioner, Tillväxtverket och Västra Götalandsregionen.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Göteborgs stad, Landsorganisationen i Sverige, Näringslivets regelnämnd, Regelrådet, Riksrevisionen, Srf konsulterna, Sveriges Akademikers centralorganisation, Tjänstemännens centralorganisation och Uppsala kommun.

Yttrande har även inkommit från Sveriges Läkarförbund.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2020-09-28

Närvarande: F.d. justitierådet Eskil Nord samt justitieråden Inga-Lill Askersjö och Petter Asp

Ändrade regler för kostförmån i särskilda fall

Enligt en lagrådsremiss den 24 september 2020 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Helena Löwdell.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 november 2020

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Baylan, Hallengren, Andersson, Damberg, Shekarabi, Linde, Ekström, Nilsson, Ernkrans, Lindhagen, Lind, Nordmark

Föredragande: statsråden Hallengren, Andersson

Regeringen beslutar proposition 2020/21:45 Extra ändringsbudget för 2020 – Ytterligare medel till kommuner och regioner, ökad testning och andra merkostnader med anledning av coronaviruset samt ändrade regler för kostförmån i särskilda fall